

Postmottak HOD

Vår referanse
21/00092-3

Dato
4. mars 2021

Høring - Forslag til lov- og forskriftsendringer for å motvirke kroppspress

Den norske tannlegeforening (NTF) takker for muligheten til å avgi høringssvar i høringen om forslag til endringer i helsepersonelloven, pasient- og brukerrettighetsloven og forskrift om markedsføring av kosmetiske inngrep. Endringene skal bidra til å motvirke kroppspress, særlig mot barn og unge.

Det vises til at kroppspress er et sammensatt fenomen som blant annet omhandler press som får mennesker til å streve for å nå et skjønnhetsideal, basert på forestillinger om hvordan den perfekte kroppen eller det perfekte ansiktet skal se ut. NTF er positiv til de fremlagte forslagene.

Kroppspress og utseendepress har vært et tema som har fått stadig større oppmerksomhet de siste årene. Det er særlig bekymringsfullt at dette er et press som barn og unge utsettes for. Dette kan bidra til psykisk uhelse og redusert livskvalitet.

Det påpekes i forslaget at det må gjøres en innsats på en rekke områder for å motvirke kroppspress, og det vises til påvirkning gjennom blant annet reklame, TV, blogger og venner.

NTF er bekymret for denne utviklingen og viser til at det på sosiale medier og i andre medier stadig publiseres artikler og bilder av bloggere og influensere som markedsfører kosmetiske behandlinger som i stor grad påvirker et kroppsideal.

NTF er i særdeleshet bekymret for markedsføring av kosmetiske tannbehandlinger på friske tannsett hos unge voksne, og for de konsekvensene dette kan føre til for den enkelte. Blant annet reklamerer kjente bloggere, sponset av ulike aktører innenfor skjønnhetspleie og kosmetikk, med nytt utseende og et perfekt smil etter å ha fått påsatt tannfasetter og kroner. Denne formen for markedsføring kan ha stor påvirkning på ungdom og bidra til å skape et kroppspress som er svært uheldig. NTF er sterkt bekymret over denne utviklingen fordi disse inngrepene er irreversible inngrep på friske tenner. Slike irreversible inngrep har store konsekvenser for den enkeltes munnhelse og vil kunne føre til varige behov for nye tannbehandlinger livet ut. Dette fremkommer aldri i markedsføringen og NTF ser alvorlig på dette.

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår i sitt høringsnotat flere lov- og forskriftsendringer som skal bidra til å motvirke kroppspress, særlig mot barn og unge. Dette er helt nødvendig. Med lovendringen kan forhåpentligvis noe unødvendig kroppspress forebygges. Det er behov for økt oppmerksomhet mot behandlinger som ikke er medisinsk/odontologisk nødvendig, og som kan forårsake uheldige helsekonsekvenser.

Innføring av aldersgrense og krav til kompetanse.

Det foreslås å endre helsepersonelloven og pasient- og brukerrettighetsloven slik at det innføres en 18-årsgrense for å få utført kosmetiske inngrep, injeksjoner eller behandling uten medisinsk eller odontologisk begrunnelse. NTF støtter dette, men foreslår en endring i ordlyden i forslaget. Det er viktig å ivareta muligheten til å utføre adekvat og nødvendig behandling på barn og unge, men vi mener at det er viktig å understreke at eventuell behandling alltid skal ha en odontologisk begrunnelse, selv om behandlingen samtidig har kosmetisk betydning.

Forslag til ny ordlyd (se overstrykning og endret tekst i kursiv):

§ 4a. Aldersgrense for kosmetiske inngrep, injeksjoner eller behandling uten medisinsk eller odontologisk begrunnelse

Kosmetiske inngrep, injeksjoner eller behandling skal ikke foretas på pasienter under 18 år uten medisinsk eller odontologisk begrunnelse. ~~Kosmetisk tannbehandling og tannregulering kan likevel foretas.~~

Med kosmetisk inngrep, injeksjon eller behandling uten medisinsk eller odontologisk begrunnelse, menes inngrep, injeksjon eller behandling hvor kosmetiske hensyn er den avgjørende begrunnelse for å foreta inngrepet, injeksjonen eller behandlingen.

Første ledd gjelder ikke korrektive inngrep eller annen behandling ved misdannelser, skade eller sykdom, eller etter behandling av slike tilstander, *samt tannregulering eller annen tannbehandling som er odontologisk begrunnet men som samtidig har en kosmetisk betydning.*

Det foreslås videre å innføre kompetansekrav slik at "kosmetiske inngrep, injeksjoner og behandling som kan påføre pasienten *alvorlig* skade, sykdom, komplikasjon eller bivirkning", kun skal utføres av helsepersonell. Dette vil innebære at slik virksomhet ikke lenger kan utføres av aktører uten helsefaglig kompetanse.

NTF støtter lovforslaget. Imidlertid kan begrepet *alvorlig* gi rom for tolkning. NTF foreslår at ordet alvorlig tas ut.

Vi vet at kosmetisk behandling i dag tilbys av personer som ikke er helsepersonell. Behandlinger som bryter hudbarrieren gir i seg selv økt risiko for infeksjoner, skade av nerver og blodkar og kan medføre nekrotisk vev. Det bør kun være helsepersonell som utfører denne type inngrep og behandlinger. I dag er det ingen formelle krav for å kunne behandle med f.eks. fillers. Komplikasjoner kan oppstå akutt som anafylaktiske reaksjoner, eller lang tid etter utført behandling.

Helsepersonell har kunnskap om hvilke behandlinger som har potensiell risiko for skade, og kunnskap om hvilke akuttbehandlinger som må iverksettes når det går galt.

Strengere markedsføringsregler

Forskrift om markedsføring av kosmetiske inngrep foreslås endret slik at den sikrer at markedsføringen ikke oppfattes av barn under 18 år til å være rettet mot deres aldersgruppe, eller slik at markedsføringen på annen måte bidrar til kroppspress blant barn. Det foreslås at det tydelig skal fremgå at markedsføringsreglene også skal gjelde for kosmetiske inngrep i form av kosmetiske injeksjoner ved bruk av fillers og legemidler.

Det er stor aktivitet hos influensere i sosiale medier hvor det markedsføres kosmetiske behandling som ikke er faglig begrunnet, og som kan føre til store helsemessige skadevirkninger og samtidig føre til press for å endre utseende. NTF er bekymret for konsekvensene av den nåværende markedsføringen av kosmetisk behandling blant unge og støtter den foreslåtte endringen.

Departementet har vurdert om det bør innføres et generelt forbud mot markedsføring av kosmetiske inngrep, injeksjoner og behandling, men uten å foreslå en slik endring. NTF støtter i utgangspunktet et generelt forbud mot denne markedsføringen. Vi opplever at det drives utstrakt markedsføring av disse produktene og tjenestene, og at dette kan ha bidratt til å normalisere denne typen behandlinger. Et samlet forbud vil være enklere å følge opp, selv om et dette er et inngripende tiltak. Ved å innføre et generelt forbud mot markedsføring av kosmetiske inngrep, injeksjoner og behandling vil man skåne barn og unge mot uheldig press og påvirkning. Med tanke på at dette er behandlinger som bør utføres av helsepersonell, er det desto større grunn til å vurdere en slik innstramming.

Endringer og presisering av helsepersonelloven

Det foreslås endringer og presiseringer av helsepersonellovens virkeområde, blant annet en presisering av at helsepersonellovens begrep "helsehjelp" også skal omfatte virksomhet som utøves uten klar medisinsk eller odontologisk begrunnelse. Dette innebærer blant annet at helsepersonelloven kommer til anvendelse for alle kosmetiske inngrep, injeksjoner og behandlinger som helsepersonell utfører dersom "handlingen kan medføre helserisiko for pasienter og handlingen for å kunne utføres forsvarlig forutsetter kompetanse som helsepersonell har".

NTF støtter denne presiseringen.

Samling av alt regelverk for kosmetiske inngrep, injeksjoner eller behandling bør undergis en samlet regulering.

Departementet foreslår ikke en samling av alt regelverk for kosmetiske inngrep, injeksjoner eller behandling. NTF støtter departementets vurdering av dette, men vil understreke at det er viktig å ha en enhetlig og oversiktlig lovgivning for best mulig å beskytte barn og unge.

Med vennlig hilsen
Den norske tannlegeforening

Camilla Hansen Steinum

President Den norske tannlegeforening

Dokumentet er elektronisk signert av Camilla Hansen Steinum den 08.03.2021.